

Saksframlegg

Saksbehandlar: Thorbjørn Aarethun, Fylkesrådmannen, Hordaland
Ole Inge Gjerald, Fylkesrådmannen, Sogn og Fjordane

Sak nr.: 2015/1434-635

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fellesnemnda-AU		15.06.2018
Fellesnemnda		22.06.2018

Politisk organisering i den nye fylkeskommunen på Vestlandet

SAMANDRAG

I fellesnemnda sitt reglement, vedteke i dagens to fylkesting 27.10.17, heiter det i § 7 at nemnda skal fastsetje modell for politisk organisering i den nye fylkeskommunen innanfor rammene som er fastlagde i intensjonsplanen. Fylkesrådmennene har fått nyttige og konstruktive innspel til arbeidet med framtidig politisk organisering gjennom to politiske arbeidsverkstader i fellesnemnda.

Fylkesutvalet er eit lovpålagt organ, jf. kommunelova § 8, med ansvar for å leggje fram forslag til økonomiplan og årsbudsjett. Vidare fastset fylkestinget sjølv utvalet sine ansvarsområde. Fylkesutvalet kan tildelast avgjerdsmynde i alle saker der ikkje anna følgjer av lov. Fylkesrådmennene rår til at fylkesutvalet får eit overordna politisk ansvar for tverrsektorielle fag- og politikkområde som gjeld heile den fylkeskommunale verksemda. Særleg for å ivareta samfunnsutviklarrolla bør fylkesutvalet sjå følgjande oppgåver i eit sams regionalt heilskapsperspektiv:

- a) Klima, miljø og berekraft.
- b) Internasjonalt arbeid.
- c) Folkehelse.
- d) Eigarskap.
- e) Regional planstrategi.
- f) Kommunale og statlege planar.
- g) Tannhelse.

Mellom anna på bakgrunn av dei to arbeidsverkstadane som har vore kring politisk organisering i fellesnemnda, legg fylkesrådmennene fram følgjande framlegg til hovudutvalsstruktur:

- a) Hovudutval for infrastruktur og mobilitet.
- b) Hovudutval for opplæring og kompetanse.
- c) Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon.
- d) Hovudutval for kultur, idrett og integrering.

Prosjektlear får elles i oppgåve å utarbeide framlegg til andre politiske utval, nemnder, råd og komitear, samt framlegg til reglement for godtgjersle for dei folkevalde i den nye fylkeskommunen. Arbeidsutvalet får seg førelagt ei eiga sak til handsaming 18.10.18, og fellesnemnda gjer endeleg

vedtak 30.10.18. Prosjektleiari får også i oppgåve å utarbeide framlegg til delegeringsreglement som vert lagt fram for politisk behandling i fellesnemnda seinast i første kvartal 2019. Denne saka skal leggje rammene for dei faste utvala si samansetjing, mandat og mynde til å ta avgjerd på vegne av fylkeskommunen.

Fylkesrådmennene meiner prosjektleiari bør vurdere nærare om det vil vere naudsynt å gjere endringar i den politiske organiseringa som følgje av overføring av eventuelle nye oppgåver til fylkeskommunane.

Fylkesrådmennene rår fellesnemnda sitt arbeidsutval til å gjere slikt vedtak:

Fellesnemnda sitt arbeidsutval rår fellesnemnda til å gjere slikt vedtak:

1. Fellesnemnda for etablering av den nye fylkeskommunen på Vestlandet legg kommunelova sin § 10 om faste utval med vedtaksmynde til grunn for fastsetjinga av hovudutvalsstrukturen.
2. Fylkesutvalet er eit lovpålagt organ med ansvar for å leggje fram forslag til økonomiplan og årsbudsjett. Fellesnemnda vedtek at utvalet også får eit overordna ansvar for tverrsektorielle fag- og politikkområde som gjeld heile den fylkeskommunale verksemda.

Særleg for å ivareta samfunnsutviklarrolla skal fylkesutvalet sjå m.a. følgjande oppgåver i eit regionalt heilskapsperspektiv:

- a) Klima, miljø og berekraft.
 - b) Internasjonalt arbeid.
 - c) Folkehelse.
 - d) Eigarskap.
 - e) Regional planstrategi.
 - f) Kommunale og statlege planar.
 - g) Tannhelse.
3. Fellesnemnda vedtek følgjande struktur for faste hovudutval, der det nye fylkestinget sine 65 medlemmer – med unnatak av fylkesordførar, fylkesvaraordførar og kontrollutvalet sine medlemmer – kan fordelast på desse hovudutvala:
 - a) Hovudutval for infrastruktur og mobilitet.
 - b) Hovudutval for opplæring og kompetanse.
 - c) Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon.
 - d) Hovudutval for kultur, idrett og integrering.
 4. Prosjektleiari får i oppgåve å utarbeide framlegg til andre politiske utval, nemnder, råd og komitear, samt framlegg til reglement for godtgjersle for dei folkevalde i den nye fylkeskommunen. Fellesnemnda sitt arbeidsutval får seg førelagt ei eiga sak til handsaming 18.10.18, og fellesnemnda gjer endeleg vedtak 30.10.18.
 5. Prosjektleiari får i oppgåve å utarbeide framlegg til delegeringsreglement som vert lagt fram for politisk behandling i fellesnemnda seinast i første kvartal 2019. Denne saka skal leggje rammene for dei faste utvala si samansetjing, mandat og mynde til å ta avgjerd på vegne av fylkeskommunen.
 6. Fellesnemnda ber prosjektleiari vurdere nærare om det vil vere naudsynt å gjere endringar i den politiske organiseringa som følgje av overføring av eventuelle nye oppgåver til fylkeskommunane.

Vedlegg:

- 1 Intensjonsplanen for samanslåing av Sogn og Fjordane og Hordaland (17.01.2017)
- 2 Reglement for fellesnemnda

SAKSFRAMSTILLING

1. BAKGRUNN FOR SAKA

Fellesnemnda sitt arbeidsutval som prosessorgan

I fellesnemnda sitt reglement, vedteke i dagens to fylkesting 27.10.17, heiter det i § 7 at nemnda skal fastsetje modell for politisk organisering i den nye fylkeskommunen innanfor rammene som er fastlagde i intensjonsplanen. Fellesnemnda vedtok 18.12.17 følgjande i sak 06/17:

1. Fellesnemnda gjev arbeidsutvalet (FNAU) mandat til å arbeide vidare med forslag til politisk organisering for den nye fylkeskommunen i samarbeid med fylkesrådmennene/prosjektleiar.
2. Arbeidsutvalet legg fram forslag til politisk organisering for vedtak i fellesnemnda 2. kvartal 2018.
3. Fellesnemnda vurderer nærare når det vil vere naudsynt å gjere endringar som følgje av overføring av nye oppgåver til fylkeskommunane.

Fellesnemnda sitt arbeidsutval handsama den vidare prosessen knytt til utforming av framtidig politisk organisering i sitt møte 29.01.18, og gjorde då følgjande vedtak:

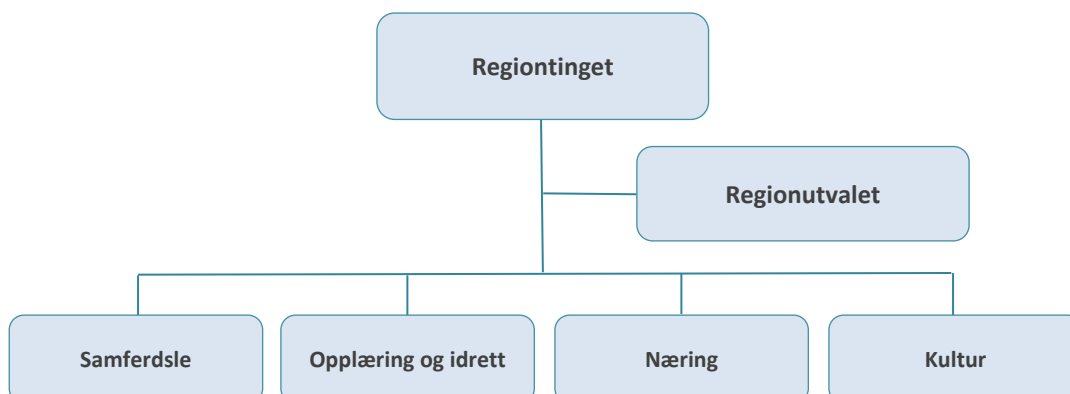
1. Fylkesrådmennene legg fram sak om framtidig politisk organisering i Vestland fylkeskommune til fellesnemnda 22.06.18. Saka tek utgangspunkt i den vedteke intensjonsplanen, dagens ansvarsområde og oppgåveportefølje for fylkeskommunane, samt Stortinget sitt vedtak knytt til ekspertutvalet si innstilling til nye oppgåver for regionalt folkevalt nivå.
2. Fellesnemnda sitt arbeidsutval ber om at det i saka vert gjort ei nærare vurdering av om idrettsområdet bør innplasserast i hovudutval for kultur, eller om dette bør ligge til hovudutval for opplæring, slik intensjonsplanen legg opp til.
3. Politisk organisering vert fastsett før fylkesrådmennene/prosjektleiar endeleg fastset den administrative organiseringa i Vestland fylkeskommune.

Intensjonsplanen sine føringar

Fylkesrådmennene har i stor grad lagt intensjonsplanen til grunn for utforminga av framtidig politisk organisering. Det har også vore sentralt å no innplassere oppgåver/ansvarsområde som ikkje er konkretiserte i intensjonsplanen, og som det såleis ikkje er lagt føringar for tidlegare.

Intensjonsplanen slår fast at den framtidige nye fylkeskommunen på Vestlandet skal ha ei politisk organisering som byggjer på formannskapsmodellen. Dei sentrale organa i ein fylkeskommunal formannskapsmodell er fylkestinget, fylkesutvalet, fylkesordføraren og administrasjonssjefen. Modellen inneber fordeling av makt etter partistorleik, og ein har ikkje det same fokuset på skilnaden mellom posisjon og opposisjon som ein har innanfor ein parlamentarisk styringsmodell.

Den politiske organiseringa i intensjonsplanen er teikna ut gjennom følgjande grunnstruktur:

Reglementet til fellesnemnda slår fast at nemnda har i oppgåve å fastsetje den endelege politiske organiseringa innanfor rammene i denne grunnstrukturen. I denne vurderinga skal også tannhelsetenesta og alle ev. nye oppgåver til det regionale folkevalde nivået vurderast/innplasserast.

Prosess i tre fasar

Fellesnemnda sitt arbeidsutval har valt å løyse oppgåva knytt til fastsetjing av politisk organisering ved å dele inn avgjerdene her i tre fasar. Den politiske organiseringa skal såleis fastsetjast slik:

Fase 1: Fellesnemnda vedtek 22.06.18 nemningar/namn på dei fire hovudutvala, samt fastset fordelinga av hovudoppgåver mellom hovudutvala og fylkesutvalet. Hovudutval for samferdsle, næring, opplæring og kultur skal i saka «fyllast opp» med oppgåver og «verktøy».

Fase 2: Med grunnlag i kommunelova og andre særlover er fylkeskommunane pålagde å opprette ei rekkje andre råd, nemnder, utval og politiske prosessorgan. Fylkesrådmennene gjer i denne saka framlegg om at prosjektleiar skal utarbeide forslag til politiske underutval, nemnder, råd og komitear, samt framlegg til reglement for godtgjersle for dei folkevalde i den nye fylkeskommunen som fase 2. Fellesnemnda sitt arbeidsutval får seg førelagt denne saka 18.10.18, og fellesnemnda gjer endeleg vedtak 30.10.18. Til dømes vil etablering av eit eige trafikktryggingsutval kome i denne fasen.

Fase 3: Etter at den samla strukturen for dei faste politiske utvala, råd m.m. er fastlagd, legg Fylkesrådmennene opp til at det i fase 3 skal utarbeidast delegeringsreglement for dei politiske utvala, råd m.m. som set rammer for samansetjing, mandat og mynde til å ta avgjerd på vegne av fylkeskommunen. Reglementet regulerer såleis kor mange folkevalde som skal vere representerte i dei ulike organa, samd særskilde fullmakter og avgjerdsmynde på vegne av fylkestinget. Denne saka kjem på nyåret i 2019.

2. POLITISK ORGANISERING – KVA SKAL VURDERAST OG KVA OMSYN BØR AVGJERE?

Fylkesrådmennene legg særleg vekt på at den politiske organiseringa skal byggje opp under følgjande hovudomsyn:

- a) Fylkeskommunen skal gjennom den politiske organiseringa og arbeidsforma ivareta samfunnsutviklarrolla. Denne rolla krev m.a. at ulike politikkområde vert sett i samanheng for å kunne gje ein tydeleg retning for samfunnsutviklinga i fylket. Fylkesrådmennene meiner det vil vere sentralt å setje «verktøykassene» som dei fire hovudutvala sit på inn i ein heilskap, samt at den regionale planstrategien og andre overordna mål og strategiar vert viktige styringsdokument for dette.
- b) Dei ulike hovudutvala sine «verktøykasser» skal gjere det politisk interessant å delta i utvalsarbeidet. Det er såleis viktig at utvala vert likestilte i størst mogleg grad når det gjeld oppgåver og ansvar. Politikarane bør oppleve stor grad av påverknadsmulegheiter i sitt arbeid.
- c) Fylkesrådmennene meiner det er eit sentralt poeng å knyte nokre nye og offensive omgrep til dei fire hovudutvala. Namnsettinga skal underbygge samfunnsutviklarrolla og synleggjere samordning og stratetisk retning innanfor oppgåveporteføljen som utvala skal ha.

3. POLITISKE INNSPEL GJENNOM FELLESNEMNDA SINE ARBEIDSVERKSTADER

Fylkesrådmennene har fått nyttige og konstruktive innspel til arbeidet med saksframlegget gjennom to politiske arbeidsverkstader i fellesnemnda: 08.03.18 på Leikanger og 04.05.18 i Bergen. Det samla biletet vi fekk ut av gruppearbeidet og denne oppsummeringa av innspela er ein del av bakgrunnen for denne saka, og byggjer opp under fylkesrådmennene si tilråding. Arbeidsverkstaden under fellesnemnda sitt møte den 04.05.18 tok utgangspunkt i utvalsinnmeldinga i intensjonsplanen, og innspela frå gruppene kan kort summerast opp gjennom følgjande hovudpunkt:

- a) Fylkesutvalet bør ha eit overordna politisk ansvar for tverrsektorielle fag- og politikkområde som t.d.:
 - Internasjonalt arbeid.
 - Klima og miljø.

- Regional planstrateg.
 - Kommunale og statlege planar.
 - Folkehelse.
 - Eigarskap.
 - Forsking (FoU).
 - Rolla som fylkeskommunen sitt finansutval, som ev. kan vere eit utvida fylkesutval, vart også nemnd som ei oppgåve som ev. kan/bør greiast nærare ut.
- b) Hovudutval for samferdsle – ansvarsområde nemnd av fleire grupper:
- Ansvar for veg og kollektivtransport.
 - Klima og miljø *kan* leggjast til samferdsle, dersom dette ikkje vert lagt til fylkesutvalet.
 - Trafikktrygging.
 - Statlege planar knytt til sektoren.
- c) Hovudutval for opplæring – ansvarsområde nemnd av fleire grupper:
- Ansvar for vidaregåande opplæring og all kompetansepolitikk.
 - Kan ta sektoransvaret for tannhelse (samle dei store tenesteytande sektorområda).
 - På sikt kan vi etablere eit eige «helseutval» (avhengig ag tilførsel av nye relevante oppgåver).
 - Internasjonalt arbeid og folkehelse kan vere relevant å leggje til opplæringsutvalet.
 - Idrettsområdet kan liggje både her og i kulturutvalet.
- d) Hovudutval for næring – ansvarsområde nemnd av fleire grupper:
- Ansvar for all næringsutvikling.
 - Naturressursar inkl. energi, havbruk, landbruk, reiseliv.
 - Forskings- og utviklingsarbeid retta mot regional utvikling (FoU-ansvar).
 - Kommunale og statlege planar kan ev. leggjast til utvalet.
 - Klima og miljø kan ev. leggjast til utvalet.
- e) Hovudutval for kultur – ansvarsområde nemnd av fleire grupper:
- Ansvar for all kulturetta verksemd i fylkeskommunen.
 - Arbeidsgruppene peikte på at idrett, folkehelse samt alle oppgåvene som i dag ligg til kulturområdet kan sjåast i samheng dersom dei vert samla i eit politisk utval.
 - Tre grupper føretrekkjer i sin modell at idrett vert lagt til kulturutvalet (den fjerde gruppa peikte på dette i si muntlege framstilling).
 - Kulturutvalet kan ha sektoransvaret for tannhelse.

Fylkesrådmennene merka seg at fleire understreka at det generelt må vere interessant å jobbe som politiskar på det regionale nivået, og at det er viktig å fordele sentrale politikkområde på hovudutvala.

4. FYLKESKOMMUNEN SINE OPPGÅVER OG POLITIKKOMRÅDE PER 01.06.18

Med bakgrunn i Prop. 84 S (2016-17) og Innst. 385 S (2016-17) behandla Stortinget saka om ny inndeling av regionalt folkevalt nivå 08.06.17. Stortinget gjorde følgjande anmodningsvedtak:

- Stortinget ber regjeringa sørge for at regional vegadministrasjon, som har ansvar for planlegging og drift av fylkesvegane, vert overført frå Statens vegvesen til regionalt folkevalt nivå.
- Stortinget ber regjeringa snarast fremje forslag om å fornye regelverket for løyver og behovsprøving for persontransport slik at bestemmelsar knytte til dette kan fastsetjast av dei nye fylkeskommunane.
- Stortinget ber regjeringa endre ansvarsfordelinga mellom Regionale forskingsfond (RFF) og Forskingsrådet slik at beslutningar rundt prosjektstøtte vert gjort på fylkeskommunalt nivå.
- Stortinget ber regjeringa overføre oppgåver tilknytte regional næringsutvikling frå Innovasjon Noreg til dei nye regionane.

- Stortinget ber regjeringa kome tilbake til Stortinget med ein plan som konkretiserer kva for oppgåver som kan overførast frå IMDi til dei nye fylkeskommunane.
- Stortinget ber regjeringa vurdere nærare kva for oppgåver som kan overførast frå IMDi til dei nye fylkeskommunane.

Stortinget utøver sin instruksjonsrett overfor regjeringa gjennom slike anmodningsvedtak, og dette er konstitusjonelt bindande pålegg frå Stortinget til regjeringa. Fylkesrådmennene ser på vedtakspunkta ovanfor som klare instruksar frå Stortinget, der regjeringa skal greie nærare ut innhald, omfang og implementeringsmåte for overføring av nye oppgåver til fylkeskommunane.

I fastlegginga av framtidig politisk organisering bør såleis desse politikkområda takast omsyn til. I dei politiske arbeidsverkstadane som er gjennomførte i fellesnemnda 08.03.18 og 04.05.18 er t.d. forskning og regional næringsutvikling trekt fram som større og meir sentrale politikkområde enn dei er i dag.

5. FYLKESRÅDMENNENE SINE VURDERINGAR

Fylkesrådmennene legg til grunn at ei rekkje oppgåver og politikkområde ikkje er teikna inn i det vedtekne organisasjonskartet i intensjonsplanen, datert 17.01.17. Fylkesrådmennene vil i det vidare saksframlegget synleggjere og utdjupe sine vurderingar og si tilråding til framtidig politisk organisering i den nye fylkeskommunen på Vestlandet.

Vedtaks punkt. 1 – Kommunelova sine føringar

Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å leggje kommunelova sin § 10 om faste utval med vedtaksmynde til grunn for fastsetjinga av hovudutvalsstrukturen. Kommunelova sitt kap. 2 skildrar m.a. bestemmelsane om faste utval og komitear i fylkestinget. Faste utval er definerte som permanente nemnder med eit nærare definert saksområde fastsett av fylkestinget. Det er her tale om spesialiserte politiske organ, som både kan vere tillagt innstillande mynde, og som – etter delegering – opptre som fylkestinget sin forlenga arm når det gjeld å gjere vedtak innanfor ulike fag- eller politikkområde.

Kommunelova slår fast at fylkestinget sjølv opprettar faste utval for fylkeskommunale føremål eller for deler av den fylkeskommunale verksemda. Fylkestinget vel medlemer og varamedlemer, og blant medlemene leiar og nestleiar, og kan når som helst omorganisere eller leggje ned faste utval.

Vedtaks punkt. 2 – Fylkesutvalet

Fylkesutvalet er eit lovpålagt organ med ansvar for å leggje fram forslag til økonomiplan og årsbudsjett. Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å gå inn for at fylkesutvalet også får eit overordna ansvar for tverrsektorielle fag- og politikkområde som gjeld heile den fylkeskommunale verksemda. Særleg i lys av samfunnsutviklarrolla bør fylkesutvalet sjå følgjande oppgåver i ein regional heilskap:

- a) Klima, miljø og berekraft.
- b) Internasjonalt arbeid.
- c) Folkehelse.
- d) Eigarskap.
- e) Regional planstrategi.
- f) Kommunale og statlege planar.
- g) Tannhelse.

Kommunelova § 8 slår fast at fylkestinget, innanfor formannskapsmodellen, vel eit fylkesutval med minimum 5 medlemer. Medlemer og varamedlemer til fylkesutval vert valde for fire år av og blant medlemene i fylkestinget. Utover fylkesutvalet si handsaming av forslag til økonomiplan og årsbudsjett, fastset fylkestinget sjølv dei fag- og politikkområda som fylkesutvalet skal handtere. Utvalet kan tildelast avgjerslemynde i alle saker der ikkje anna følgjer av lov.

Fylkesrådmennene meiner fylkesutvalet i utøvinga sitt mynde etter plan og bygningslova bør ha ansvaret både i dei tilfella der det er aktuelt å gje uttale og å bruke motsegn.

Fylkesrådmennene meiner sektoransvaret for tannhelsetenesta bør leggjast til fylkesutvalet, sidan det framleis er uavklart om det vil kome nye helse- og sosialrelaterte oppgåver til fylkeskommunane som følgje av det regjeringsnedsette ekspertutvalet sitt utgreiingsarbeid. Oppgave- og ansvarsstrukturen som Stortinget fastset for fylkeskommunane etter handsaming av ekspertutvalet si innstilling vil vere med på å forme den endelege politiske organiseringa. Fylkesrådmennene rår til at fellesnemnda avventar med å leggje alle brikkene på plass før oppgavestrukturen er kjend, og meiner t.d. det tverrsektorielle ansvaret for folkehelse også bør liggje til fylkesutvalet fram til ein kjenner oppgavestrukturen etter handsaminga av ekspertutvalet sin rapport.

Vedtaks punkt. 3 – Framtidig hovudutvalsstruktur

Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å vedta følgjande struktur for faste hovudutval, der det nye fylkestinget sine 65 medlemmer – med unntak av fylkesordførar, fylkesvaraordførar og kontrollutvalet sine medlemmer – vert fordelte på desse hovudutvala:

- a) Hovudutval for mobilitet og infrastruktur.
- b) Hovudutval for opplæring og kompetanse.
- c) Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon.
- d) Hovudutval for kultur, idrett og integrering.

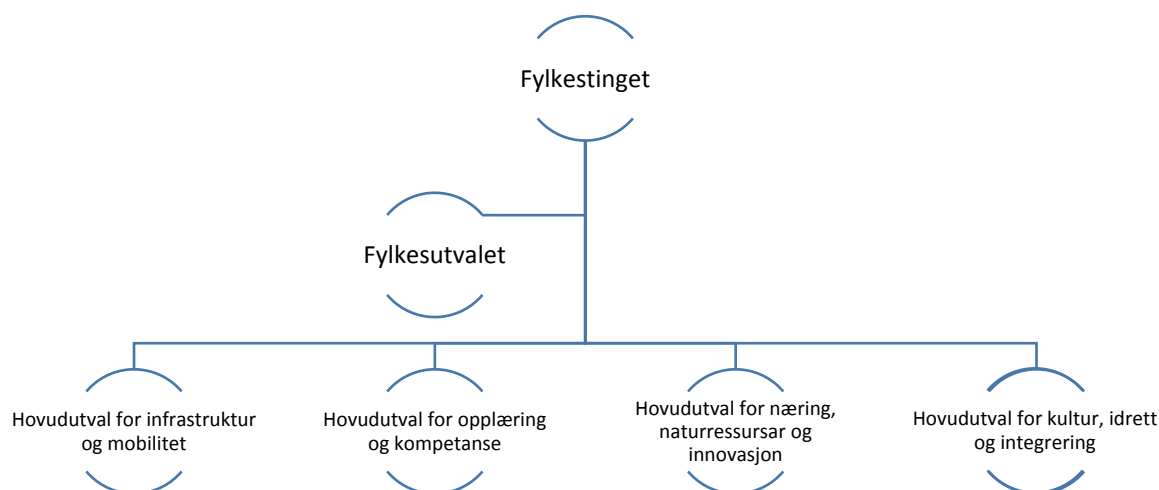
Fylkesrådmennene legg til grunn at fire hovudutval med delegert vedtaksmynde inneber at eit stort tal saker vert lagt fram for avgjerd i dei politiske sektorutvala.

Oppgavefordelinga og delinga av vedtaksmynde mellom fylkestinget, fylkesutvalet og underliggjande politiske organ må likevel avstemmast og tydeleggjerast i egne reglement og delegeringsfullmakter. Her kan prosjektleiar vurdere ei arbeidsform der politisk og administrativt delegeringsreglement vert utarbeidd parallelt. Det politiske delegeringsreglementet vil i tillegg til delegering av mynde til andre politiske organ, også gjelde delegering av mynde til fylkesrådmannen.

Fylkestinget si delegering kan utgjere del A i eit samla delegeringsreglement, medan fylkesrådmannen sitt administrative delegeringsreglement vert utarbeidd som del B i det same dokumentet. Eit framlegg til delegeringsreglement vert lagt fram for fellesnemnda i fase 3 i fastsetjinga av politisk organisering, jf. nemnde faseinndeling.

Hovudutvalsstrukturen skal i størst mogleg grad legge til rette for politikktutforming der ulike ansvarsområde, oppgåver og verkemidlar vert sett i samanheng for å synleggjere fylkeskommunen si samfunnsutviklarrolle. Samordna politikktutforming vil også kunne bidra til å sikre fylkeskommunen sin legitimitet blant innbyggjarane og gjere det meir attraktivt å stille til val som fylkestingsrepresentant.

Fylkesrådmennene tilrår såleis følgjande oppgåver lagt til utvala:

Hovudutval for infrastruktur og mobilitet (samferdsle) får m.a. følgende oppgaver/ansvarsområde:

- Fylkesvegar.
- Kollektivtrafikk.
- Oppfølging av Nasjonal transportplan (NTP).
- Regional transportplan.
- Skuleskyss.
- Transportløyve.
- TT-ordninga (tilrettelagd transport).
- Infrastruktur for breiband/fiber (elektroniske kommunikasjonstenester).

Den nye fylkeskommunen må gjennom bruk av eigne verkemiddel, og i inngrep med statlege prioriteringar, sikre at innbyggjarane og næringslivet har eit transportsystem som gjev miljøvenleg og trygg transport, tilstrekkeleg mobilitet og tilgjenge til viktige reisemål. Særleg viktig er det å legge til rette for mobilitet gjennom kollektivtransport, sykkel og gange, samt ei mest mogleg samordna areal- og transportplanlegging m.a. for å utvikle ein framtidsretta infrastruktur for samanhengande bu- og arbeidsmarknadsregionar. Det vil også vere ei prioritert oppgåve å utvikle og sikre transportinfrastrukturen, m.a. gjennom satsing for å stoppe veksten i forfallet på fylkesvegnettet.

Hovudutval for opplæring og kompetanse får m.a. følgende oppgaver/ansvarsområde:

- Vidaregåande opplæring.
- Fagopplæring.
- Vaksenopplæring.
- Kompetanseheving og kompetanseformidling i fylket.
- Regionale, heilskaplege nærings- og kompetansestrategiar.
- Regional og statleg planlegging innanfor sektoren.
- Fagskulane.

Det er eit mål framover at kompetanseretta arbeid i større grad skal vere forankra i regionale, heilskaplege nærings- og kompetansestrategiar som eit resultat av regionalt samarbeid. Fylkesrådmennene rår til at koordineringa av dette blir lagt til det nye hovudutvalet for opplæring og kompetanse. Dette vil styrkje den strategiske rolla til fylkeskommunen i høve utviklinga av den regionale kompetansopolitikken m.a. gjennom eit tettare samarbeid mellom arbeidsliv og utdannings- og opplæringsaktørar om behov og tilrettelegging for utdanning og kompetanseutvikling.

Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon får m.a. følgjande oppgåver/ansvarsområde:

- Næringsutvikling.
- Forsking og utvikling (FoU).
- Energi- og naturressursforvaltning.
- Kommunalt næringsarbeid.
- Innovasjon Noreg.

Fylkesrådmennene ser det som mest aktuelt å synleggjere det vedtekne styrka ansvaret for forskningsbasert innovasjon til dette utvalet. På denne måten kan kunnskap, teknologiutvikling m.m. sjåast i samanheng med behovet for utvikling av eksisterande næringsverksemdar – og ikkje minst behovet for omstilling til nye næringsvegar. I tillegg vil næringsutvikling i stor grad vere knytt til naturressursar, slik at forvaltningsoppgåvene knytt til desse ressursane vert føreslegne synleggjort og lagt til utvalet.

Hovudutval for kultur, idrett og integrering får m.a. følgjande oppgåver/ansvarsområde:

- Kulturarv/kulturminne.
- Spelemidlar til anlegg for fysisk aktivitet og lokale kulturbygg.
- Kulturformidling.
- Kulturutvikling.
- Frivillig sektor.
- Fylkesbibliotek.
- Fylkesarkiv.
- Integrering og mangfald.

Fylkesrådmennene legg innspela frå arbeidsverkstaden i fellesnemnda 04.05.18 til grunn når ein no tilrår å leggje idrettsområdet til hovudutval for kultur, idrett og integrering. Idrettsområdet er i dag ein del av arbeidet i kultursektorane i dei to fylkeskommunane, der dei politiske sakene på området vert handsama i same hovudutval som kultursaker. Det viktigaste verkemiddelet ligg i ansvaret for å fordele spelemidlar for bygging av anlegg for idrett og fysisk aktivitet, og kommunane er her den viktigaste samarbeidsparten. Den samla storleiken på spelemidlane i dagens to fylkeskommunar ligg på om lag 200 mill.kr., og denne summen vil truleg auke i åra som kjem. Kommunane si rolle som institusjonseigar (barnehage, skule, omsorgssentra), planmynde og tilretteleggar for frivillig sektor er sentral for gode samarbeidsløysingar.

Koplinga mellom kultur og idrett finn vi også i dei andre fylkeskommunane og i statsapparatet. Innanfor idrettsområdet definerer friluftsløva m.a. fylkeskommunane sine oppgåver i høve til å fremje allmenne friluftsløvsinteresser. Fylkeskommunen yter tenester og støtte i form av tilskot til idrettsorganisasjonar, prosjekt, arrangement m.m., søknad om spelemidlar til idrettsanlegg og tilskot til friluftstiltak. Andre samarbeidspartar knytt til idrettsområdet er frivillig sektor (idrettsorganisasjonane, friluftsløvs-organisasjonar, andre barne- og ungdomsorganisasjonar) og regional stat.

Fylkesrådmennene legg vekt på at den regionale planlegginga skal gjerast meir forpliktande. Tilrettelegging for både organisert og eigenorganisert idrett, fysisk aktivitet, og friluftsliv i eit samspel med mellom anna regional stat vil slik sett bli viktig. Det er i hovudsak eit breidde- og livsløvsperspektiv på det fylkeskommunale arbeidet med idrett og fysisk aktivitet, noko som også korresponderer tett med andre oppgåver innan kulturfeltet. Oppgåvene innanfor idrettsområdet samsvarer i stor grad med oppgåveporteføljen det i dag vert arbeidd med innan kulturområdet: planarbeid, utviklingsarbeid og tilskotsordningar. Idrettsområdet innanfor vidaregåande opplæring er i noko større grad retta inn mot idrettslinar og spissa/spesialiserte idrettstilbod som t.d. toppidrett. Vi må likevel ha ein fleksibilitet i organisasjonen som legg til rette for at vi både administrativt og politisk ser dei relevante samanhengane mellom opplæringsområdet og idrettsområdet, t.d. i utviklinga av campusprosjekt m.m.

Det regionale folkevalde nivået vart gjennom Stortinget sitt vedtak om regionreforma 08.06.18 styrkt i høve integrering og mangfald. Fylkesrådmennene meiner hovudutval for kultur, idrett og integrering vil vere eit framtidsretta og godt koordineringsorgan for dette fagområdet. Integreringsarbeidet inneber å sjå samhengane mellom sysselsetting og utdanning/kompetanseheving, samt å utgjere eit tydeleg bindeledd mot kommunar, frivillig sektor og eit breitt næringsliv (og andre samarbeidspartar som kulturfeltet har stor kontaktflate mot allereie i dag).

Vedtaks punkt. 4 – Fase 2 i fastsetjinga av politisk organisering

Med grunnlag i kommunelova og andre særlover er fylkeskommunane pålagde å opprette ei rekkje råd, nemnder og utval. Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å gå inn for at prosjektleiar får i oppgåve å utarbeide framlegg til slike politiske underutval (inkl. administrasjonsutval), samt framlegg til reglement for godtgjersle for dei folkevalde i den nye fylkeskommunen. Reglement for godtgjersle har som føremål å sikre folkevalde kompensasjon for sin arbeidsinnsats, erstatning for tapt arbeidsforteneste og dekking av reelle utgifter i samband med utøving av vervet, jf. kommunelova §§ 41 og 42. FNAU får seg førelagt ei sak til handsaming 18.10.18. Fellesnemnda gjer endeleg vedtak i sitt møte 30.10.18.

Vedtaks punkt. 5 – Fase 3 i fastsetjinga av politisk organisering

Etter at den samla strukturen for dei faste politiske utvala, råd m.m. er fastlagd, legg fylkesrådmennene opp til at det skal utarbeidast reglement for dei politiske utvala, råd m.m. som set rammer for samansetjing, mandat og mynde til å ta avgjerd på vegne av fylkeskommunen. Reglementet regulerer også kor mange folkevalde som skal vere representerte i dei ulike organa, og om enkelte organ skal ha særskilte fullmakter og avgjerdsmynde på vegne av fylkestinget. Fordeling av roller og tal heiltidspolitikarar vil også vere ein del av denne saka. Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å gå inn for at prosjektleiar får i oppgåve å utarbeide framlegg til delegeringsreglement som vert lagt fram for politisk behandling i fellesnemnda seinast i første kvartal 2019.

Vedtaks punkt. 6 – Eventuell justering av den politiske organisasjonsmodellen

Fylkesrådmennene meiner prosjektleiar bør vurdere nærare om det vil vere naudsynt å gjere endringar i den politiske organiseringa som følgje av overføring av eventuelle nye oppgåver til fylkeskommunane.

6. FYLKESRÅDMENNENE SI TILRÅDING

Fylkesrådmennene legg særleg vekt på at den politiske organiseringa skal byggje opp under fylkeskommunen si rolle som samfunnsutviklar. Denne rolla krev at vi ser ulike politikkområde i samheng. Fylkesrådmennene meiner det er sentralt at vi greier å setje «verktøykassene» som dei fire hovudutvala sit på inn i ein heilskap, og at den regionale planstrategien og andre overordna mål og strategiar vert viktige styringsdokument for dette. Samfunnsutviklarrolla inneber særleg tre hovuddimensjonar. Fylkeskommunane skal:

- Gje strategisk retning til samfunnsutviklinga.
- Mobilisere privat og offentleg sektor, kulturliv og lokalsamfunn.
- Samordne og koordinere offentleg innsats og verkemiddelbruk.

Hovudutvala sine samla verktøykasser skal gjere det politisk interessant å delta i utvalsarbeidet. Politikarane skal ha stor grad av påverknadsmulegheiter i sitt arbeid. Det er såleis viktig med ei gjennomtenkt og høvesvis jamn maktdeling mellom utvala.

Fylkesrådmennene meiner det er eit sentralt poeng å knyte nokre nye og offensive omgrep til dei fire hovudutvala. Namnsettinga skal underbygge samfunnsutviklarrolla og medverke til å gje fylkeskommunen legitimitet og relevans. Ved å knyte nokre nye og fleire omgrep til hovudutvala, synleggjer vi både oppgåvemangfaldet og den samordninga mellom oppgåvene som samfunnsutviklarrolla legg opp til.

Fylkesutvalet er eit lovpålagt organ med ansvar for å leggje fram forslag til økonomiplan og årsbudsjett. Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å gje fylkesutvalet eit overordna ansvar for tverrsektorielle fag- og politikkområde som gjeld heile den fylkeskommunale verksemda. Særleg for å ivareta samfunnsutviklarrolla skal fylkesutvalet sjå følgjande oppgåver i eit regionalt heilskapsperspektiv:

- a) Klima, miljø og berekraft.
- b) Internasjonalt arbeid.
- c) Folkehelse.
- d) Eigarskap.
- e) Regional planstrategi.
- f) Kommunale og statlege planar.
- g) Tannhelse.

Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å gå inn for følgjande struktur for faste hovudutval, der det nye fylkestinget sine 65 medlemmer – med unntak av fylkesordførar, fylkesvaraordførar og kontrollutvalet sine medlemmer – kan fordelast på desse hovudutvala:

- a) Hovudutval for mobilitet og infrastruktur.
- b) Hovudutval for opplæring og kompetanse.
- c) Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon.
- d) Hovudutval for kultur, idrett og integrering.

Prosjektlear bør elles no få i oppgåve å utarbeide framlegg til politiske underutval, nemnder, råd og komitear, samt framlegg til reglement for godtgjersle for dei folkevalde i den nye fylkeskommunen. Fellesnemnda sitt arbeidsutval får seg førelagt ei eiga sak til handsaming 18.10.18, og fellesnemnda gjer endeleg vedtak 30.10.18. Prosjektlear bør også no få i oppgåve å utarbeide framlegg til delegeringsreglement som vert lagt fram for politisk behandling i fellesnemnda seinast i første kvartal 2019. Denne saka skal leggje rammene for dei faste utvala si samansetjing, mandat og mynde til å ta avgjerd på vegne av fylkeskommunen.

Når det gjeld ev. nye oppgåver til fylkeskommunane etter Stortinget si framtidige handsaming av ekspertutvalet si innstilling av 01.02.2018, har fylkesrådmennene ikkje forskottert kva som kjem ut av denne prosessen. Konsekvensar av ytterlegare overføring av nye oppgåver til fylkeskommunane må såleis innarbeidast i den politiske utvalsstrukturen på eit seinare tidspunkt. Fylkesrådmennene meiner prosjektlear bør vurdere nærare om det vil vere naudsynt å gjere endringar i den politiske organiseringa som følgje av overføring av eventuelle nye oppgåver til fylkeskommunane.